

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-4-151
Karar Sayısı : **08-49/699-274**
Karar Tarihi : 31.7.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖR : Muhammed GÜNDOĞDU, Selvi KOCABAY

C. ŞİKAYET EDEN : Mustafa GENÇ
Elbistan Metro Turizm Yetkili Acentesi
Orhan Gazi Mh. Adnan Menderes Blv. No:141/b
Otogar Yanı Elbistan/K.Maraş

D.ŞİKAYET EDİLEN : - Öz Elbistan Seyahat
Belediye Otogarı Elbistan/K.Maraş

- Lider Elbistan Turizm Ltd. Şti.
Belediye Otogarı No:2 Elbistan/K.Maraş

E. DOSYA KONUSU: Elbistan-İstanbul ve Elbistan-Ankara arasında otobüsle yolcu taşımacılığı yapan **Öz Elbistan Seyahat ve Lider Elbistan Turizm Ltd. Şti. firmalarının anlaşarak Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş. (Metro Turizm)'nin Elbistan yetkili acentesinin faaliyetlerini zorlaştırmak amacıyla aşırı fiyat indirimini yaptıkları iddiası.**

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesinde, yaklaşık bir yıldır Metro Turizm'in Elbistan yetkili acentesi olarak Elbistan Belediyesi otogarında faaliyet göstermek için başvuruda buldukları, ancak Elbistan Belediye Başkanı ile hâlihazırda otogarda faaliyet gösteren Öz Elbistan Seyahat ve Lider Elbistan Turizm Ltd. Şti. firmalarının işbirliği yaparak Metro Turizm'in otogarda ve otogar dışında faaliyet göstermesini engelledikleri belirtilmekte, bu sebeple açılan idari dava sonucunda Elbistan-İstanbul ve Elbistan-Ankara hattında otobüsle yolcu taşımacılığı faaliyetine başladıkları ifade edilmektedir. Başvuruda ayrıca, Metro Turizm'in faaliyete geçişinin ardından Öz Elbistan Seyahat ve Lider Elbistan Turizm Ltd. Şti. firmalarının fiyat indirimine gittikleri, 1.100 km olan Elbistan - İstanbul hattında 2007 yılında 60 YTL. olan bilet fiyatını 30 YTL.'ye, 575 km olan Elbistan - Ankara hattında 2007 yılında uyguladıkları 35 YTL. bilet fiyatını ise 20 YTL.'ye düşürmek suretiyle Metro Turizm'in zarar etmesini sağlayarak faaliyet göstermesini engellemeyi amaçladıkları iddia edilmekte ve gereğinin yapılması talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 30.6.2008 tarih, 4099 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 23.7.2008 tarih, 2008-4-151/İİ-08-M.G. sayılı İlk İnceleme Raporu, 25.7.2008 tarih, REK.0.08.00.00-110/224 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda, şikâyet konusunu oluşturan iddialarla ilgili olarak, 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

50 Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarı "karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Şikâyet konusu çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar "Elbistan-İstanbul ve Elbistan-Ankara arası yolcu taşıma güzergahı" olarak tespit edilmiştir.

I.2. İlgili Mevzuat

4925 sayılı "Karayolu Taşıma Kanunu" karayolu ile yolcu taşımacılığını düzenleyen temel yasa metni niteliğindedir. Ayrıca söz konusu Kanun kapsamında Ulaştırma Bakanlığı tarafından çıkartılan "Karayolu Taşıma Yönetmeliği" ve "Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ" de ilgili alana dair düzenlemeler içermektedir.

Kanun, Yönetmelik ve Tebliğ'in ilgili maddelerine aşağıda yer verilmiştir:

- Karayolu Taşıma Kanunu

"Yetki Belgesi Alma Zorunluluğu ve Taşıma Hizmeti

Madde 5: "Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınması zorunludur..."

"Ücret ve Zaman Tarifeleri

Madde 11: Düzenli yolcu ve eşya taşımaları, nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ücret tarifeleri, yetki belgesi sahiplerince geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanır ve Bakanlığa bildirilir.

70 *Ücret tarifelerine uyulması ve bu tarifelerin görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerine asılması ve taşıtlarda bulundurulması zorunludur.*

Yolcu ve eşya taşıma, yükleme, boşaltma, depolama ve aktarma hizmetleri de dâhil olmak üzere ücret tarifelerinin, ülke ekonomisi ve kamu yararı aleyhine sonuç vermesi ve aşırı ücret uygulanması veya rekabet ortamının bozulması halinde ve gerektiğinde taban ve tavan ücretleri Bakanlıkça tespit edilebilir.

Ücret tarifeleri başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş ve dönüşte aynı şekilde düzenlenir. Değişik fiyat tarifesi uygulanamaz.

80 *Düzenli yolcu ve eşya taşımaları zaman tarifesine tabidir. Taşımacılar tarafından geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanan zaman tarifeleri, Bakanlıkça onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.*

Taşımacılar zaman tarifelerine uymak ve tarifelerini görülebilecek şekilde işyeri, terminal ve bilet satış yerlerinde bulundurmaları zorundadırlar.

Ücretsiz ve tarife altı uygulamalarına ilişkin esaslar yönetmelikte düzenlenir."

- Karayolu Taşıma Yönetmeliği

"Kapsam

08-49/699-274

Madde 2- Bu Yönetmelik, kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacı, acente, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği, lojistik işletmeciliği, taşıma işleri organizatörlüğü, terminal işletmeciliği, oto kiralama işletmeciliği, dağıtıcılık ve benzeri faaliyetleri yapanlar ile taşıma işlerinde çalışanları, taşımalarda yararlanan her türlü taşıt, araç, gereç, yapıları ve benzerlerini kapsar.

...

Taşıma mesafesine bakılmaksızın il sınırları içinde yapılan yolcu taşımaları, 100 kilometreye kadar olan şehirlerarası yolcu taşımaları ile belediye sınırları ile mücavir alanı içindeki şehir içi yolcu taşımaları, bu Yönetmeliğin kapsamı dışında olup; bunlar için Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelik yürürlüğe konuluncaya kadar, il sınırları içinde yapılan yolcu taşımaları ile 100 kilometreye kadar olan şehirlerarası yolcu taşımaları il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklerce, belediye sınırları ile mücavir alanı içindeki şehir içi yolcu taşımaları il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili belediyelerce, bu Yönetmeliğin taşımacılar için getirdiği sorumluluk ve yükümlülükler dikkate alınarak düzenlenir.”

“Ücret Tarifeleri

Madde 38- a) Düzenli yolcu, eşya ve kargo taşımaları ile ilgili ücret tarifeleri, yetki belgesi sahiplerince geçerlilik süresi de belirtilmek suretiyle hazırlanır. Bu ücret tarifelerinin uygulamaya konulmasından önce, yetki belgesi sahiplerince Bakanlığa bildirilerek “Görülmüştür” şerhinin alınması zorunludur.

b) Yetki belgesi sahipleri, ücret tarifelerine uymak zorundadırlar.

...

d) Ücret tarifeleri başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş ve dönüşte aynı şekilde düzenlenir. Aynı güzergah üzerinde gidiş ile dönüş için değişik ücret tarifesi uygulanamaz.

(Değişik: RG 19/11/2006- 26351) e) Yetki belgesi sahipleri tespit edilmiş ücret tarifelerinin üzerinde ücret alamaz ve % 30’dan fazla indirim uygulayamazlar. Ancak, önceden Bakanlıktan izin almak sureti ile belirli bir süre için, kullanılan taşıtın toplam koltuk sayısının % 10’unu aşmayacak sayıda koltuk için herhangi bir orana tabi olmaksızın özel indirim uygulanabilir.

(Değişik: RG 9/9/2005-25931) f) Ücret tarifeleri asgari dört aylık, azami altı aylık süreler halinde belirlenir. Belirlenen süreyi takip eden otuz günlük süre içerisinde yeni ücret tarifesi için Bakanlığa müracaatta bulunulmazsa, ücret tarifesi bitim tarihi itibarıyla altı aydan az olmamak üzere herhangi bir işleme gerek kalmaksızın uzar ve geçerli olur. Ancak, altı aydan az olmayan bu sürenin bitiminden sonraki herhangi bir tarihte ilgilinin müracaatı halinde, yeni ücret tarifesi talebi kabul edilir.

Bakanlık, taşıma maliyetlerine etki eden unsurların önemli orandaki artış ve azalışlarını dikkate alarak bu süreyi uzatabilir veya kısaltabilir.

g) Ücret tarifelerinin geçerlilik süresini tamamlayan taşımacılar, bu sürenin sonunda fazla ücret içeren yeni bir ücret tarifesi alabilecekleri gibi, aynı veya daha düşük ücret içeren yeni bir ücret tarifesi de alabilirler. Ancak, bir önceki tarife göre daha düşük ücret uygulamalarında, bu ücret tarifesinin alındığı tarihten itibaren asgari dokuz ay geçmedikçe tarife değişikliği talebi yapılamaz ve yeni bir ücret tarifesi verilmez.”

08-49/699-274

“Denetim

Madde 71: Yetki belgesi sahiplerinin Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında yer alan her türlü faaliyetleri Bakanlığın denetimine tabidir.”

140 Bu kapsamda değinilmesi gereken son önemli düzenleme ise “Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ”dir. Seyahat firmalarınca uygulanacak bilet fiyatlarının belirlenmesinde Ulaştırma Bakanlığı’nın bu Tebliğ’i temel oluşturmaktadır. Anılan Tebliğ ile karayoluyla şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapacak olan D1 yetki belgesi sahiplerinin uyacakları ve kilometre esasına göre uygulanacak olan asgari taban ücret tarifesi belirlenmiştir. 52 sayılı söz konusu Tebliğ’in 2. maddesinin (d) bendinde; “D1 yetki belgesi sahipleri ilgili mevzuattan kaynaklanan indirimli yolcu bileti kesme haklarını, bu Tebliğ ile belirlenen taban ücret tarifesinden daha aşağı olmamak üzere kullanabilirler. Uygulanacak indirimli bilet ücretleri, bu Tebliğ ile belirlenen taban ücret tarifesinin altında olamaz. “ düzenlemesi yer almaktadır.

Karayoluyla şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapacak olan D1 yetki belgesi sahiplerinin uyacakları ve kilometre esasına göre uygulanacak olan taban ücret tarifesi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo- Yurtiçi Yolcu Taşımacılığında Uygulanacak Olan Taban Ücret Tarifesi

Yol Mesafesi (km)	Tarife (YTL)	Yol Mesafesi (km)	Tarife (YTL)
101-115	9,61	781-850	37,88
116-140	10,20	851-950	39,63
141-165	11,08	951-1050	41,96
166-190	11,94	1051-1150	44,00
191-225	13,70	1151-1250	46,33
226-275	15,74	1251-1350	48,66
276-335	18,94	1351-1450	50,99
336-410	22,14	1451-1550	53,04
411-485	24,76	1551-1675	56,53
486-560	28,26	1676-1800	58,86
561-640	30,5	1801-1950	62,06
641-720	32,9	1951 ve üstü	65,56
721-780	35,5		

I.3. Değerlendirme

150 Şikâyet başvurusunda özetle, Öz Elbistan Seyahat ve Lider Elbistan Seyahat Turizm Ltd. Şti.’nin Metro Turizm’in pazara girişinden sonra Elbistan-İstanbul ve Elbistan-Ankara güzergâhlarında otobüsle yolcu taşıma fiyatlarında indirim yapmak suretiyle Metro Turizm’in zarar etmesini sağlayarak pazarda faaliyet göstermesini engellemeyi amaçladıkları iddia edilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapan firmaların faaliyetlerini Ulaştırma Bakanlığı’nın sürekli gözetim ve denetimi altında yürütmekte oldukları anlaşılmaktadır. Bu çerçevede Karayolu Taşıma

08-49/699-274

160 Kanunu'nun 11. maddesine göre Ulaştırma Bakanlığı tarafından gerektiğinde karayolu ile yolcu taşımacılığı hizmetine ilişkin tavan ve taban fiyatları belirlenmektedir. Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin "ücret tarifeleri" başlıklı 38. maddesinde ise karayolu ile yolcu taşımacılığı hizmeti veren firmaların belirledikleri ve Ulaştırma Bakanlığı tarafından onaylanan tarifelerin üzerinde fiyat uygulayamayacakları ve %30'undan daha fazla indirim yapamayacakları hususu düzenlenmiştir. Ayrıca Yönetmeliğin "Denetim" başlıklı 71. maddesinde Kanun ve Yönetmelik kapsamında yer alan her türlü faaliyetin Bakanlığın denetimine tabi olduğu belirtilmiştir. Bir diğer düzenleme olan Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ'de ise kilometre esasına göre uygulanacak olan ve 14.2.2008 tarihinde güncellenen taban ücret tarifesi yer almaktadır. Tebliğ'de firmaların taban fiyatların altında fiyat belirleyemeyecekleri hükme bağlanmıştır.

170 Şikâyet başvurusunda, Öz Elbistan Seyahat ve Lider Elbistan Turizm Ltd. Şti.'nin yaptıkları indirimlerin ardından 1.100 km olan Elbistan-İstanbul arası otobüsle yolcu taşımacılığı hizmeti için 30 YTL., 575 km olan Elbistan-Ankara arası içinse 20 YTL. fiyat uyguladıkları belirtilmiştir. Yukarıda yer verilen "Yurtiçi Yolcu Taşımacılığında Uygulanacak Olan Taban Ücret Tarifesi"ne göre, Bakanlık tarafından 1.100 km mesafeye sahip güzergâhlar için belirlenen taban fiyat 44 YTL., 575 km uzaklığa sahip güzergâhlar için tespit edilen taban fiyat ise 30,59 YTL.'dir. Görüldüğü üzere şikâyet edilen firmaların uyguladığı iddia edilen fiyatlar, tarifede yer alan taban fiyatların altında kalmaktadır. Bu durum, Karayolu Taşıma Kanunu, Karayolu Taşıma Yönetmeliği ve Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret 180 Tarifesi Hakkında Tebliğ'e aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle, şikâyet konusunun karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarının temel düzenleyicisi ve denetleyicisi konumunda bulunan ve yapılan düzenlemelere aykırı nitelikte faaliyet yürütülmesi halinde sektör aktörlerine ceza uygulama yetkisine sahip olan Ulaştırma Bakanlığı nezdinde çözümlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; başvuru konusu iddialara ilişkin olarak herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.